

Datum 11 juni 2021

Onderwerp Position paper evaluatie Wet veiligheidsregio's

Geachte leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal,

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) zijn de taken en bevoegdheden voor brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing belegd bij de veiligheidsregio's. Deze wet is in 2020 geëvalueerd. Het Veiligheidsberaad heeft met waardering kennisgenomen van het rapport 'Evaluatie Wet veiligheidsregio's'. Het rapport stelt dat de Wvr in de afgelopen tien jaar heeft bijgedragen aan professionalisering van crisisbeheersing en brandweezorg en dat de veiligheidsregio's zich hebben ontwikkeld tot stabiele partners in de crisisbeheersing. De maat van de veiligheidsregio's is passend gebleken voor het merendeel van de crisistypen die zich lokaal en/of regionaal voordoen. Het Veiligheidsberaad kan zich vinden in de hoofdlijnen van het rapport en is van mening dat de kernadviezen uit het rapport in lijn liggen met de gevoelde behoefte van het veld voor de verdere ontwikkeling van crisisbeheersing en brandweezorg.

Met deze brief maakt het Veiligheidsberaad zijn positie kenbaar ten aanzien van het evaluatierapport.

Bovenregionale en landelijke samenwerking

Tot op heden vindt het merendeel van de incidenten plaats binnen de grenzen van de veiligheidsregio. De Wvr richt zich vooral op de individuele veiligheidsregio waarvoor de wet volstaat. De evaluatiecommissie constateert enerzijds dat het aantal incidenten met landelijke uitstraling toeneemt, maar dat, anderzijds, de wet bij grensoverstijgende crisisbestrijding een te vrijblijvende samenwerking tussen regio's inregelt. Het huidige stelsel is op dit punt, ook voor het Veiligheidsberaad, voor verbetering vatbaar. Het is daarom van belang de verbinding tussen de bovenregionale en de nationale crisisstructuur in de wet te borgen. Dit om te voorkomen dat in dergelijke gevallen de samenwerking moet worden verworven of bevochten.

Niet alleen in de responsfase is het van belang om helder te hebben op welke wijze bovenregionale en landelijke coördinatie en afstemming vorm moet krijgen. Ook voor de taken als risicoanalyse, risicobeheersing, preparatie en herstel van bovenregionale en landelijke crises is dit van belang. Het is een mogelijkheid om dit als taak vanuit het Rijk te beleggen bij het Veiligheidsberaad. Door dit te financieren vanuit een doeluitkering van het Rijk wordt het systeem van verlengd lokaal bestuur niet belast. Het beleggen van

deze taken dicht tevens het huidige verantwoordelijkheidsvacuüm dat de veiligheidsregio's ervaren.

Legitimering rolbeschrijving Veiligheidsberaad

Het Veiligheidsberaad staat in de Wvr omschreven als een overlegplatform waarmee de minister van Justitie en Veiligheid (JenV) periodiek overleg voert. Het Veiligheidsberaad richt zich op het samenwerken tussen veiligheidsregio's onderling en tussen veiligheidsregio's en het Rijk. Het Veiligheidsberaad formuleert standpunten namens de 25 veiligheidsregio's en adviseert het kabinet. Deze samenwerking vindt in de koude fase plaats op uiteenlopende beleidsthema's waar gezamenlijkheid gewenst is. Tijdens een crisis vindt die samenwerking plaats op grond van vanzelfsprekendheid en noodzakelijkheid. Vanzelfsprekend op grond van een gevoelde gezamenlijkheid, noodzakelijkheid in het licht van de benodigde daadkracht en slagkracht in en crisis. De covid-crisis heeft deze functie tussen Rijk en regio nadrukkelijk versterkt.

Legitimering van deze rol in de vorm van een beschrijving van de rol en taken van het Veiligheidsberaad in de wet is in onze optiek noodzakelijk. Dit is in lijn met de constatering in het evaluatierapport dat het Veiligheidsberaad een belangrijke rol speelt in de doorontwikkeling van het stelsel. In de huidige wet is deze rol ontoereikend beschreven. Voor het behoud van de zorgvuldig ontwikkelde rol en zorgvuldig opgebouwde slagkracht van het Veiligheidsberaad bij toekomstige crises is het van belang dat de bovengenoemde rolbeschrijving in de wet wordt opgenomen. Daarnaast is legitimiteit van belang voor het komen tot eenduidigheid tussen veiligheidsregio's. Dit bevordert de samenwerking tussen veiligheidsregio's, het Rijk en andere crisispartners.

Informatievoorziening

Het Veiligheidsberaad pleit voor het omvormen van de landelijke voorziening crisisbeheersing naar een basisvoorziening voor veiligheidsregio's en crisispartners. De veiligheidsregio's zijn op grond van de huidige Wvr (art. 22) verplicht om te zorgen voor een uniforme informatievoorziening onderling en met andere diensten en organisaties, die betrokken zijn bij rampenbestrijding en crisisbeheersing. De veiligheidsregio's geven, door middel van de doctrine netcentrisch werken en het ondersteunende informatiesysteem LCMS, vorm aan deze wettelijke taak. De veiligheidsregio's zijn opdrachtgever voor het netcentrisch werken. De gezamenlijke gebruikers van LCMS, veiligheidsregio's en crisispartners, geven opdracht voor beheer en ontwikkeling van het informatiesysteem. Daarnaast werken veiligheidsregio's samen aan de verdere ontwikkeling van hun informatievoorziening en informatieveiligheid. Waarborging van de wettelijke taak voor uniforme informatievoorziening blijft daarbij van belang. Dit is in lijn met het advies van de evaluatiecommissie. Het Veiligheidsberaad is van mening dat dit alleen kan worden bewerkstelligd wanneer de deelname van crisispartners aan deze uniforme informatievoorziening wettelijk verplicht wordt gesteld (afnameplicht).

Het is wenselijk om de eigenaarsrol voor de doctrine netcentrisch werken te beleggen bij het Rijk. Op die manier kan het Rijk een gezamenlijke werkwijze opleggen aan alle crisispartners, hetgeen de samenwerking tijdens en in voorbereiding op een crisis aanmerkelijk verbetert. Dit geldt met name voor crises, die worden gekenmerkt door een

breed, complex en langdurig karakter, zoals een pandemie, grootschalige cyberaanval of extreme droogte.

De aanbevelingen van de evaluatiecommissie sluiten aan op de nieuwe visie op LCMS van de veiligheidsregio's, die uitgaat van verlenging, verbreding en verdieping^[1] van de landelijke voorziening crisisbeheersing. Daarmee is ingezet op de lopende ontwikkeling naar een robuust platform, dat is verbonden met en informatie haalt uit andere informatiesystemen en externe databronnen. Nieuwe en bestaande informatiesystemen die bijdragen aan het landelijk beeld op de crisisbeheersing kunnen eenvoudig aan dit platform worden verbonden. Standaardisatie van de data en kwaliteitseisen voor het beheer zijn daarvoor noodzakelijk. Het is wenselijk dat dit beter wettelijk verankerd wordt.

Governance van de witte keten

Het evaluatierapport en de huidige crisis leggen een aantal vraagstukken bloot waarop een antwoord geformuleerd moet worden. Het Veiligheidsberaad wacht de evaluaties van de huidige crisis af ten behoeve van zijn standpuntbepaling. De samenhang tussen de evaluatie Wvr, de (tussen)evaluatie WPG en de evaluatie van de huidige crisis vraagt om terughoudendheid in het nemen van onomkeerbare stappen op dit moment. Als uitgangspunt geldt dat het Veiligheidsberaad hecht aan publieke sturing van de witte kolom en aan een stevige verbinding tussen de witte kolom en de veiligheidsregio. De positionering van de Directeur Publieke Gezondheid (DPG) zowel bij de bestrijding van crises als bij de voorbereiding daarop, is hierin cruciaal. In overleg met de besturen van de GGD-en en de koepelorganisatie GGD GHOR Nederland zal het Veiligheidsberaad tot een inhoudelijk standpunt komen.

Toekomstbestendige brandweer

Het Veiligheidsberaad erkent de meerwaarde van collectieve opgaven, zoals die zijn verwoord in de wetsevaluatie. Het Veiligheidsberaad acht het dan ook wenselijk om te kijken naar de gezamenlijke opgaven waar de veiligheidsregio's voor staan. Tegelijkertijd onderstreept het Veiligheidsberaad dat de huidige inrichting van de veiligheidsregio's goed functioneert en zorgdraagt voor het bieden van lokaal en regionaal maatwerk. Een wenselijke richting zou kunnen zijn dat de algemeen besturen van de veiligheidsregio's verantwoordelijk worden voor het formuleren van gezamenlijke periodieke inhoudelijke opgaven voor de brandweer.

Het collectief verantwoordelijk maken van de algemeen besturen van de veiligheidsregio's voor risicoanalyse, risicobeheersing, preparatie, respons en herstel van regio-overstijgende (risico's op) branden en ongevallen alsmede het wettelijk verantwoordelijk te maken voor het vaststellen en handhaven van de normen en standaarden voor de brandweezorg kan echter op gespannen voet komen te staan als het gaat om de inrichting van het huidige decentrale stelsel van veiligheidsregio's. De

---

[1] Verlenging: verruiming van de scope van het toepassingsgebied: netcentrisch samenwerken richt zich naast de klassieke 'flitsramp' nu ook op langdurige crises en risicobeheersing (preventie). Verbreding: naast de veiligheidsregio's, NCC en LOCC sluiten in toenemende mate ook vitale/crisispartners aan bij het netcentrisch werken met LCMS. Verdieping: toename van de hoeveelheid en soort informatie die wordt gedeeld.

veiligheidsregio's zijn immers gemeenschappelijke regelingen en autonome organisaties, elk verantwoordelijk voor crisisbeheersing en brandweezorg. Daarnaast is de sturing op en borging van deze collectieve opgaven, juist in het licht van het decentrale stelsel, een punt van aandacht. Het Veiligheidsberaad gaat daarom graag in gesprek met de minister van JenV om te onderzoeken op welke wijze hieraan invulling gegeven kan worden, wat recht doet aan het stelsel van de veiligheidsregio's en de inhoudelijke opgaven waarmee Nederland te maken heeft.

Verder verwijs ik u naar de recente brief van het Veiligheidsberaad aan de minister van BZK over de gevolgen van de stelselherziening Omgevingsrecht voor de veiligheidsregio's.¹ Deze stelselherziening brengt een intensieve taakverandering voor veiligheidsregio's op het gebied van risicobeheersing en gaat naar verwachting leiden tot hogere structurele kosten voor regio's.

Bevolkingszorg

Het Veiligheidsberaad kan zich vinden in de suggestie die zowel in het rapport van de evaluatiecommissie als in het kabinetsstandpunt is verwoord, om de veiligheidsregio's een sterkere regierol te geven op bevolkingszorg en crisiscommunicatie. Uitgangspunt daarbij voor het Veiligheidsberaad is, dat dit leidt tot versterking van de kwaliteit van bevolkingszorg en crisiscommunicatie en daarmee tot betere hulpverlening aan de burger bij een crisis. Deze kwaliteitsverbetering kan worden bereikt door uniformiteit in het optreden (met oog voor de verschillen tussen de veiligheidsregio's), zodat gemeenten en veiligheidsregio's beter kunnen samenwerken bij bovenregionale crises. Het Veiligheidsberaad staat daarbij voor, dat de gemeenten de processen van bevolkingszorg en crisiscommunicatie uitvoeren op een gezamenlijk (landelijk) vastgesteld kwaliteitsniveau, waarbij zij waar nodig en mogelijk samenwerken onder coördinatie van hun veiligheidsregio. Landelijke certificering op de opleidingen en examens draagt daaraan bij. De veiligheidsregio's monitoren en ondersteunen het vastgestelde kwaliteitsniveau voor de inliggende gemeenten op de uitvoering waar dat vanuit de gemeenten gewenst is.

Het Veiligheidsberaad pakt deze ambitie op samen met de landelijke koepelorganisaties van directeurs veiligheidsregio en (coördinerend) gemeentesecretarissen, waarbij in het oog wordt gehouden dat dit een regionale opgave is, die elke veiligheidsregio met de inliggende gemeenten moet oppakken.

Tenslotte merkt het Veiligheidsberaad op, dat de structuur volgend moet zijn aan de inhoud. Structuuro oplossingen die door commissie en kabinet worden voorgesteld, zoals het aanstellen van een regionaal coördinator, zijn in de ogen van het Veiligheidsberaad in deze fase nog niet aan de orde

Instituut Fysieke Veiligheid

---

¹ Brief Min BZK KH Ollongren inzake Aanbieding onderzoek meerkosten Omgevingswet, kenmerk V013-2021, d.d. 7 mei 2021

Ook hecht het Veiligheidsberaad aan een goede nationale en internationale positionering van het Instituut Fysieke Veiligheid (IFV) als onafhankelijk publiek kennisinstituut op het gebied van crisisbeheersing en brandweezorg. Het IFV speelt een cruciale rol in de ondersteuning van alle veiligheidsregio's, in het verbinden en versterken van de informatiepositie voor alle crisispartners middels onderzoek, onderwijs en een landelijk crisis informatiesysteem; en daarmee in het bevorderen van het professionaliseren van de crisisbeheersing en brandweezorg in Nederland.

Resumerend

Alles overziend kan het Veiligheidsberaad zich vinden in de hoofdlijnen van het rapport en ziet het Veiligheidsberaad kansen voor de verdere ontwikkeling van crisisbeheersing en brandweezorg in Nederland. Het Veiligheidsberaad vertrouwt erop dat de in deze brief beschreven positie wordt meegenomen in de verdere bespreking van de wetsevaluatie.

Met vriendelijke groet,

Met vriendelijke groet,